

Notat om tilbagetrækning

FOA har i perioden fra den 11. til den 21. august 2014 foretaget en undersøgelse via forbundets elektroniske medlemspanel om tilbagetrækning og sundhed på arbejdspladsen. Samlet set blev 4.360 erhvervsaktive medlemmer inviteret til undersøgelsen og 1.959 svarede, hvilket giver en svarprocent på 45.

Resultater:

- Over halvdelen af medlemmerne under 60 år betaler i dag til efterlønsordningen. Af de medlemmer, der ikke betaler til ordningen, svarer halvdelen, at de ikke tror ordningen findes, når de skal bruge den.
- Næsten hvert fjerde medlem, som betaler til efterlønsordningen, ved ikke i hvilken alder, de kan gå på efterløn. En tredjedel af de medlemmer, der ikke er med i efterlønsordningen ved ikke, hvilken alder de kan gå på folkepension.
- 7 ud af 10 af de medlemmer, der betaler til efterlønsordningen, forventer helt sikkert eller sandsynligvis at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn. Blandt medlemmer mellem 20 og 39 år er det kun 1 ud af 10, som *helt sikkert* forventer at kunne arbejde til de skal på efterløn.
- 4 ud af 10 af de medlemmer, der ikke er med i efterlønsordningen, regner *helt sikkert ikke* eller *sandsynligvis ikke* med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på folkepension. Blandt medlemmer mellem 20 og 39 år er det 62 procent, som *helt sikkert ikke* eller *sandsynligvis ikke* regner med at kunne blive på arbejdsmarkedet til pensionsalderen.
- Blandt medlemmer, som ikke forventer at kunne arbejde til efterløns- eller folkspensionsalderen, er 6 ud af 10, at de er helt enige i udsagnet om, at arbejdet vil være for anstrengende for dem. 6 ud af 10 er desuden også helt enige i, at de vil være nedslidte og have dårligt helbred.
- Forventning om tidlig tilbagetrækning hænger sammen med medlemmernes helbred. 2 ud af 3 medlemmer, som vurderer deres helbred som *virkelig godt* regner *helt sikkert* eller *sandsynligvis* med at kunne arbejde til pensionsalderen. Det gælder kun for 11 procent af medlemmer, som ser deres helbred som *dårligt*.
- 53 procent af medlemmer under 60 år svarer, at nedsat tid kunne gøre, at de kunne blive længere på arbejdsmarkedet. 42 procent svarer mindre belastende arbejdsopgaver og flere fridage.
- 94 procent af medlemmer med ret til seniordage forventer at holde alle de seniordage i 2014, som de har krav på.

Spørgsmålene om tilbagetrækning og seniordage blev ikke stillet til alle medlemmer. Det vil fremgå ved præsentationen af hvert spørgsmål, hvilke medlemmer der har fået hvert spørgsmål.

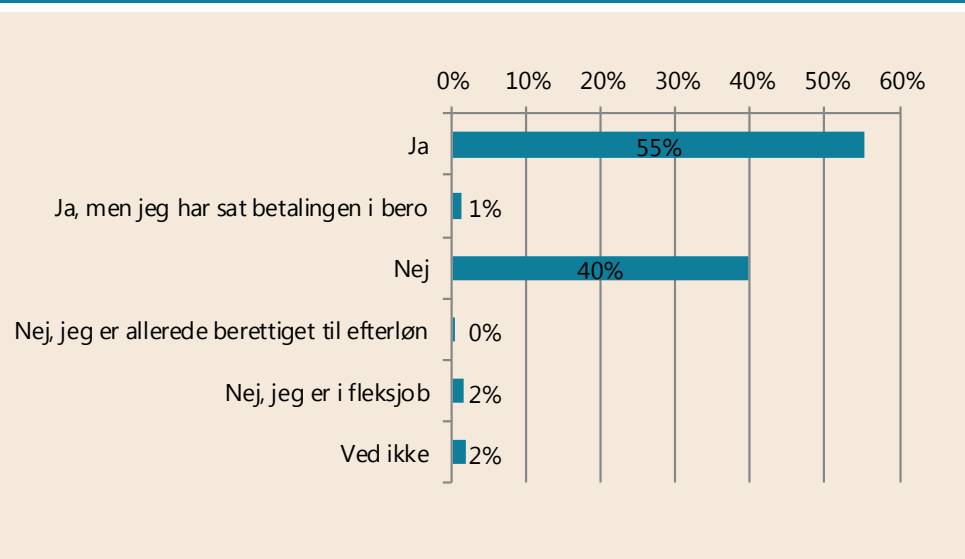
Der har været mulighed for at skrive kommentarer til spørgsmålene, og medlemmerne har i alt skrevet 374 uddybende kommentarer. Et udvalg af kommentarer vil blive præsenteret løbende gennem notatet.

I undersøgelsen er det desuden undersøgt, om medlemmernes sektortilhørsforhold og uddannelse har betydning for, hvorvidt de renger med at kunne blive til henholdsvis efterløn eller folkepension. Der er dog ingen sikre sammenhænge.

Over halvdelen af medlemmerne betaler til efterlønsordningen

55 procent af medlemmerne betaler i dag til efterlønsordningen, mens 40 procent ikke gør. Derudover er der 1 procent, der svarer, at de har sat betalingen i bero, og 2 procent er i fleksjob.

Figur 1 Betaler du i dag til efterlønsordningen (efterlønsbidrag)?

Antal svar: 1616

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer under 60 år.

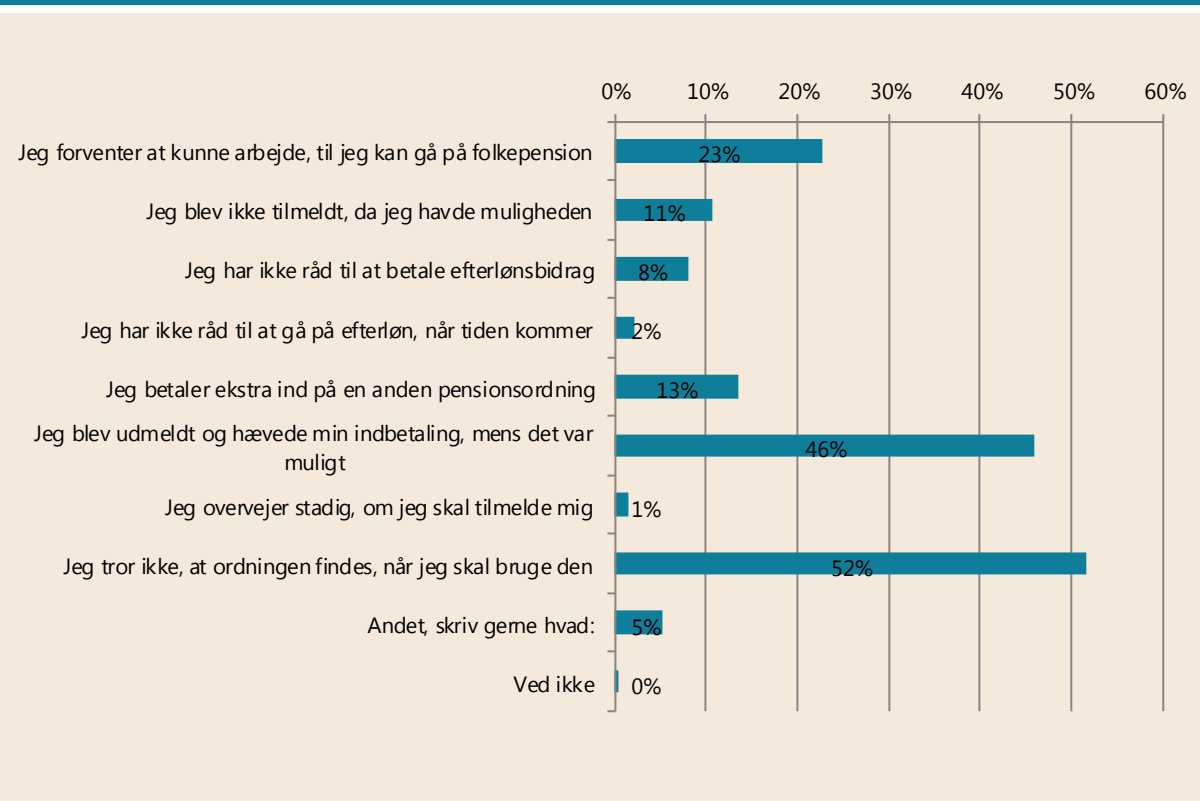
Årsager til fravalg af efterlønsordningen

De 40 procent af medlemmerne under 60 år, som ikke indbetaler til efterlønsordningen, er blevet spurgt til årsagen herfor. Halvdelen (52 %) svarer, at en del af årsagen er, at de ikke tror, at ordningen findes, når de skal bruge den. Lidt under halvdelen (46 %) svarer, at de blev udmeldt og hævede deres indbetaling, mens det var muligt. Derudover svarer knap en fjerdedel (23 %), at de forventer at kunne arbejde, til de kan gå på folkepension.

11 procent blev ikke indmeldt, da de havde muligheden, 8 procent har ikke råd til at indbetale, 2 procent har ikke råd til at gå på efterløn, når tiden kommer, 13 procent indbetaler på en anden ekstra pensionsordning, og 1 procent overvejer stadig, om de skal tilmelde sig.

Desuden har 5 procent har svaret "Andet". 39 medlemmer har her givet uddybende kommentarer. Flere medlemmer beskriver, at de har valgt at få deres efterløn udbetalt, da de ikke er sikre på, hvornår efterløn bliver en mulighed for dem.

Figur 2 Du har svaret, at du ikke indbetaler til efterlønsordningen. Hvad skyldes det?

Antal svar: 641

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de ikke indbetaler til efterlønsordningen (jf. figur 1). Medlemmerne har kunnet sætte flere krydser.

Medlemmerne har haft muligheden for at uddybe deres kommentarer om efterløn, og dette har 166 benyttet sig af.

Omkring 30 af disse medlemmer kommenterer, at de er frustrerede over efterlønsreformen. De føler sig snydt over, at de skal blive længere på arbejdsmarkedet, selv om de har arbejdet i mange år og betalt ind til efterlønsordningen.

To medlemmerne skriver:

Havde regnet med at kunne gå på efterløn som 60 årig. Jeg er utilfreds med, at betingelser og regler bare kan ændres med tilbagevirkende kraft. De ændrede regler burde gælde for nytilmeldte. Vi er en generation, der har mange hårde arbejdsår. Når man startede som 18 årig med at arbejde, og skal arbejde til man er 65 år.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, 51 år

Efter tilbagetrækningsreformen, hvor jeg først vil kunne gå på efterløn 3-4 år senere end forventet, samt usikkerheden om hvad politikerne vil kunne finde på i fremtiden mht. forringelser af efterlønsordningen, valgte jeg at få min indbetaling udbetalt, så jeg kunne realisere drømmen om at købe en båd, mens min fysik tillader mig at sejle.

I den forbindelse er der en lille håndfuld medlemmer, der nævner, at dette punkt er meget centralt for overenskomsterne i fremtiden. Flere nævner, at netop det arbejde, som FOAs medlemmer udfører, er særligt nedslidende, hvorfor det er vigtigt at sikre gode arbejds- og tilbagetrækningsvilkår:

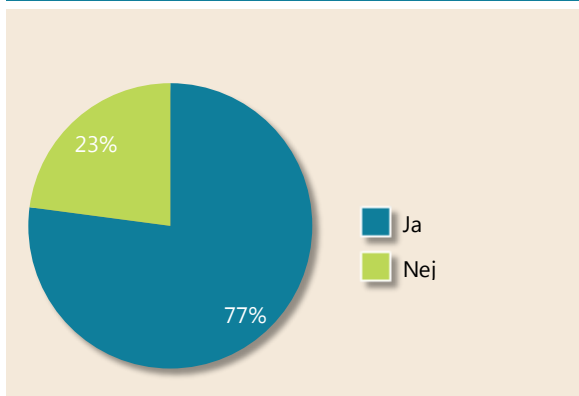
Vigtigt overenskomststof i fremtiden: skabe ordninger der gør at man kan klare et længere arbejdsliv.

Køkkenmedhjælper, 56 år

Medlemmer i efterlønsordningen

Næsten én ud af fire ved ikke i hvilken alder, de kan gå på efterløn

Figur 3 Som reglerne ser ud i dag, ved du så, i hvilken alder du kan gå på efterløn?

Antal svar: 917

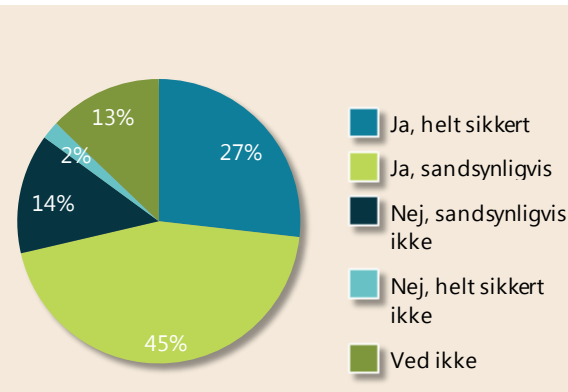
Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de indbetaler til efterlønsordningen eller indbetaler, men har sat betalingen i bero (jf. figur 1).

23 procent af de medlemmer, der er med i efterlønsordningen, svarer, at de ikke ved, hvilken alder de kan gå på efterløn, mens 77 procent svarer, at de godt ved det.

7 ud af 10 forventer at kunne blive arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn

Af de medlemmer, der er med i efterlønsordningen, svarer 27 procent, at de *helt sikkert* forventer at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn, mens 45 procent svarer, at de *sandsynligvis* kan blive. Modsat er det 14 procent af medlemmerne, der *sandsynligvis ikke* forventer at kunne blive, til de kan gå på efterløn. 2 procent svarer, at de *helt sikkert ikke* forventer at kunne blive, og 13 procent ved det ikke.

Figur 4 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på efterløn?

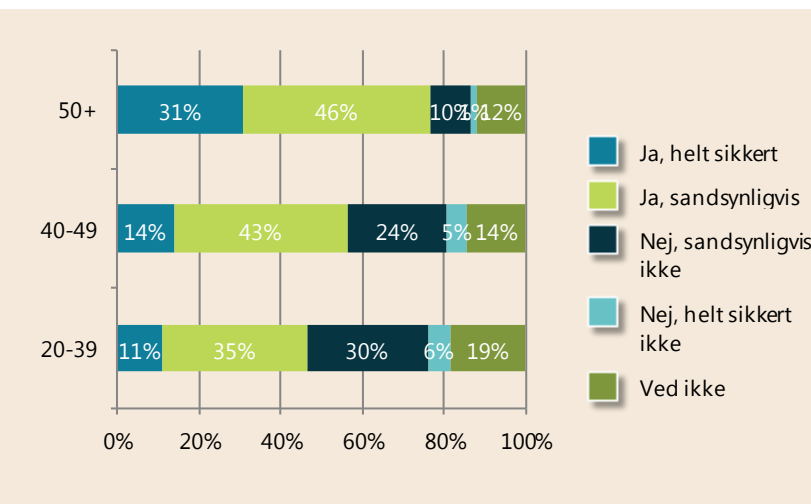
Antal svar: 918

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de indbetaler til efterlønsordningen, indbetaler, men har sat betalingen i bero eller allerede er berettiget til efterløn (jf. figur 1).

Svaret på dette spørgsmål hænger sammen med medlemmernes alder. Det viser figur 5 på næste side.

3 ud af 10 af medlemmerne over 50 år regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn. Til sammenligning svarer kun 1 ud af 10 (11 %) af medlemmerne mellem 20 og 39 år, at de helt sikkert regner med at kunne blive, til de kan gå på efterløn.

Figur 5 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på efterløn?

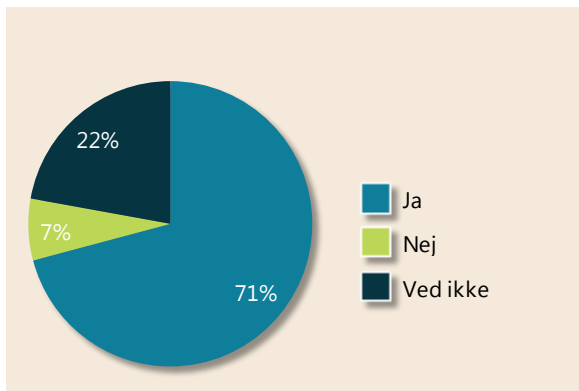
Antal svar: 918

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de indbetaler til efterlønsordningen, indbetaler, men har sat betalingen i bero eller allerede er berettiget til efterløn (jf. figur 1).

7 ud af 10 regner med at benytte muligheden for at gå på efterløn

71 procent af medlemmerne svarer, at de regner med at benytte muligheden for at gå på efterløn. Kun 7 procent svarer "Nej" til spørgsmålet, mens 22 procent ikke ved det. En tredjedel ved ikke, i hvilken alder de kan gå på efterløn.

Figur 6 Regner du med at benytte muligheden for at gå på efterløn?

Antal svar: 655

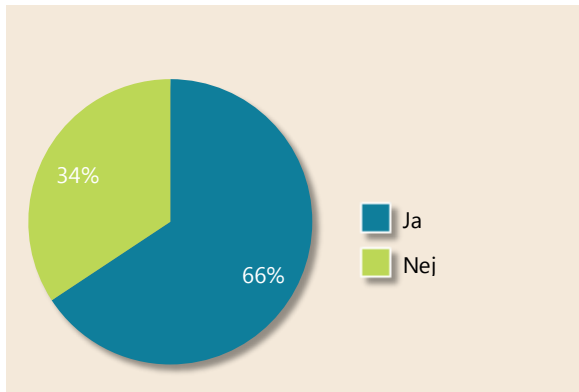
Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de helt sikkert eller sandsynligvis regner med, at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn (jf. figur 5).

Af de medlemmer, der ikke indbetaler til efterlønsordningen, svarer to tredjedele (66 %), at de kender deres folkepensionsalder. Derimod svarer en tredjedel (34 %) altså, at de ikke ved, hvornår de kan gå på folkepension.

Medlemmer uden for efterlønsordningen

Af de medlemmer, der står uden for efterlønsordningen, svarer 2 ud af 3, at de ikke kender deres folkepensionsalder. En tredjedel (34 %) svarer derimod, at de kender deres pensionsalder.

Figur 7 Som reglerne ser ud i dag, ved du så, i hvilken alder du kan gå på folkepension?

Antal svar: 641

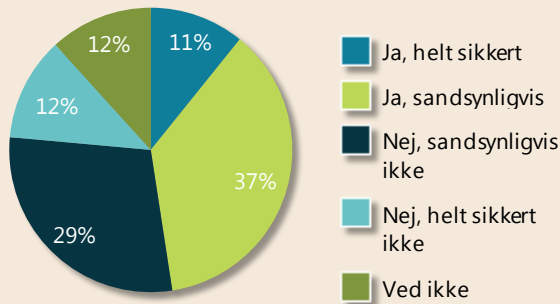
Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de ikke indbetaler til efterlønsordningen (jf. figur 1).

4 ud af 10 regner ikke med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på folkepension

Én ud af 10 (11 %) af de medlemmer, der ikke indbetaler til efterlønsordningen, svarer, at de helt sikkert regner med, at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på folkepension, mens knap 4 ud af 10 (37 %) svarer "Ja, sandsynligvis". Derudover svarer 3 ud af 10 (29 %), at de *sandsynligvis ikke* regner med at kunne blive, til de kan gå på folkepension, og godt 1 ud af 10 (12 %) regner *helt sikkert ikke* med at kunne blive. 12 procent har svaret "Ved ikke".

Figur 8 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension?

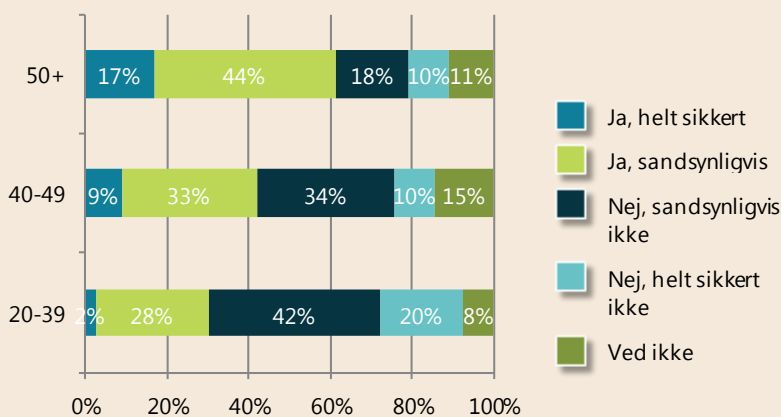

Antal svar: 641

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de ikke indbetaler til efterlønsordningen (jf. figur 1).

Knap 2 ud af 10 (17 %) af medlemmerne over 50 år svarer, at de helt sikkert regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på folkepension. Det samme gør kun 2 procent af medlemmerne mellem 20 og 39 år. 2 ud af 10 (20 %) af medlemmerne mellem 20 og 39 år svarer, at de helt sikkert *ikke* regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på folkepension.

Figur 9 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension?

Antal svar: 641

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de ikke indbetaler til efterlønsordningen (jf. figur 1).

FOAs medlemmer er bekymrede for, om de kan holde til de skal på pension

En stor del (omkring 30 medlemmer) nævner, at de føler sig nedslidte, eller er bange for, at de vil være nedslidte, hvis de skal være på arbejdsmarkedet, indtil de når den stigende pensions- og efterlønsalder.

Det er surt, at jeg ikke kan gå på efterløn som 60 årig. Jeg har været på arbejdsmarkedet, siden jeg var 18 år, og det begynder at mærkes på min krop. Vi er blevet færre til at klare et øget antal patienter.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder på hospital/sygehus, 55 år

Da jeg har et arbejde med løft og pleje af tunge handikappede borgere og har haft det siden jeg blev uddannet for 35 år siden, er min krop ved at sige fra. Jeg har fået konstateret slidgigt i fødderne samt i ryggen. Jeg er meget i tvivl, om jeg holder til jeg er 63 år.

Flere nævner, at det er svært at vide, om man kan holde til det, og selv meget unge er usikre, da de allerede kan mærke, at deres fag kan være fysisk og psykisk krævende.

Jeg er født i 1990 og skal sandsynligvis arbejde til jeg er et godt sted i 70'erne. Jeg har været i faget siden 2008, altså 6 år nu, og kan allerede mærke det i min skulder, knæ og ryg. Jeg har været til fysioterapeut flere gange allerede, så jeg tvivler på, at jeg kan blive ved til jeg er ca. 75 år.

I dag har vi alt for stressende arbejdsopgaver, og vi er alt for få til dem. Jeg arbejder på aftenhold, hvor vi er to ansatte til 20 beboer. Så der er drøn på hele tiden, og vi kan ikke bare sætte os og holde pause og ro, hvis vi trænger til det.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, 24 år

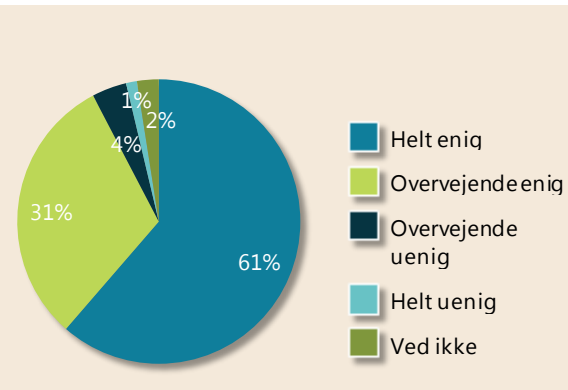
Årsager til tilbagetrækning

6 ud af 10 mener, at arbejdet vil være for anstrengende for dem

Af de medlemmer, der helt sikkert ikke eller sandsynligvis ikke regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn/folkepension, svarer 61 procent, at de er helt enige i, at en årsag til dette er, at arbejdet vil være for anstrengende for dem. 31 procent er overvejende enige, 4 procent overvejende uenige, og 1 procent er helt uenige.

Figur 10 Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om, hvorfor du ikke regner med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension/efterløn:

Arbejdet vil være for anstrengende for mig

Antal svar: 406

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de helt sikkert ikke eller sandsynligvis ikke regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet til de kan gå på efterløn/folkepension (jf. figur 5 og figur 7).

En del af medlemmerne (omkring 10), der har uddybet deres svar, skriver, at de gerne vil blive ved indtil pensionsalderen, men er usikre på, om de kan holde til det fysisk og psykisk.

Jeg kan på ingen måde vide hvor længe jeg holder, man kan knække både psykisk og fysisk. Min intention er at blive ved, så længe jeg kan være med til at gøre en forskel.

Social- og Sundhedsassistent, der arbejder et plejehjem/plejecenter, 57 år

Jeg kan godt lide mit arbejde og trives med det. Jeg synes stadig, jeg har en del at byde ind med, og jeg føler mig absolut ikke klar til pensionsliv. Men tæt på 60 år, kan jeg da godt mærke, at jeg nok ikke kan blive ved at holde samme tempo.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder i socialpsykiatrien, 58 år

*Jeg regner bestemt med at arbejde til pensionsalderen, såfremt helbredet holder.
Men hvis vi skal blive ved med at være så lidt personale til så mange arbejdsopgaver, tvivler jeg på, at helbredet holder så længe.
Det handler ikke bare om det fysiske arbejdsmiljø, men bestemt også om det psykiske, i form af stress.*

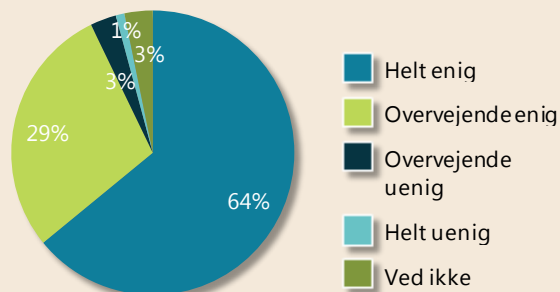
Social- og sundhedsassistent, der arbejder på et plejehjem/plejecenter, 56 år

2 ud af 3 vil være nedslidt eller have dårligt helbred

To tredjedele svarer, at de er helt enige i, at en årsag til, at de ikke kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn/folkepension, er, at de vil være nedslidt og have dårligt helbred. 29 procent er overvejende enige, mens 4 procent er overvejende eller helt uenige.

Figur 11 Jeg vil være nedslidt eller have dårligt helbred

Spørgsmålet lød: "Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om, hvorfor du ikke regner med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension/efterløn: Jeg vil være nedslidt eller have dårligt helbred"

Antal svar: 406

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret, at de helt sikkert ikke eller sandsynligvis ikke regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet til de kan gå på efterløn/folkepension (jf. figur 5 og figur 7).

10 medlemmer nævner, at nogle fag er mere nedslidende end andre, og der budre tages hensyn til dette i forhold til pensionsalderen. Medlemmerne mener, at man burde se på arbejdets karakter, og hvor nedslidende det er, når man afgør pensionsalderen.

Jeg synes pensionsalderen burde være meget mere individuel afhængig af, hvad man har beskæftiget sig med, og i hvor mange år.

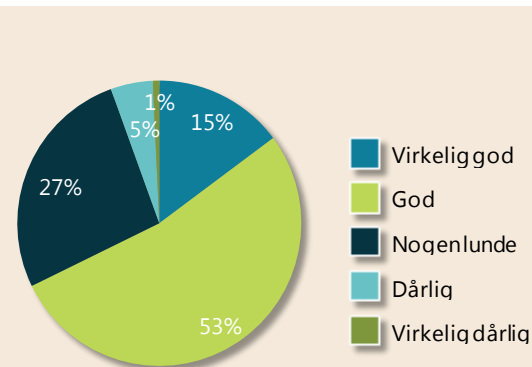
Når jeg blir 68 år, vil jeg have arbejdet inden for plejen i 50 år - det slider da hårdt, både fysisk og psykisk ....

Dårligt helbred baggrund for tidlig tilbagetrækning

Også andre resultater fra undersøgelsen viser, at den forventede tilbagetrækningsalder påvirkes kraftigt af medlemmernes helbred.

Ser man overordnet med medlemmernes selv vurderede helbred, vurderer 15 procent af medlemmerne deres egen helbredstilstand som virkelig god, mens lidt over halvdelen (53 %) mener, at deres helbredstilstand er god. Godt en fjerdedel (27 %) har svaret, at deres helbred er nogenlunde, mens 5 procent vurderer det som dårligt og 1 procent virkelig dårligt.

Figur 12 Hvordan vil du vurdere din nuværende helbredstilstand i al almindelighed?

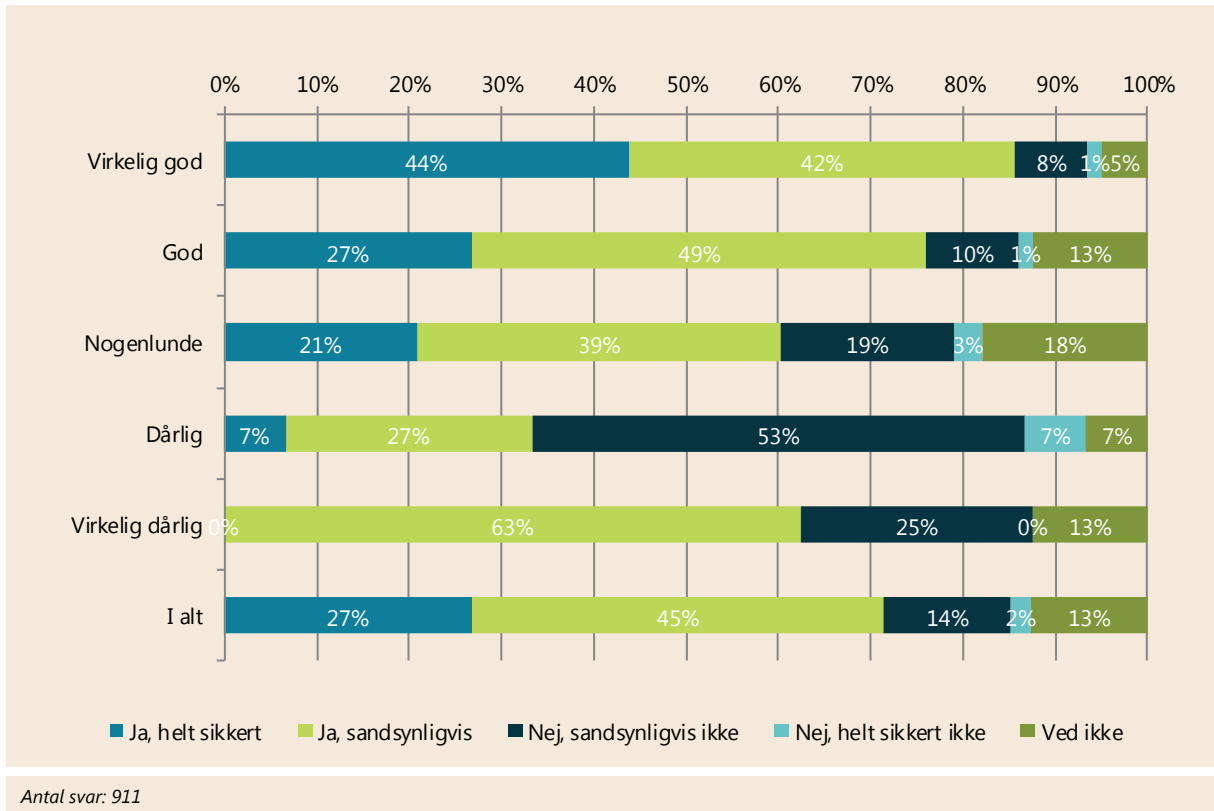

Antal svar: 1911

Figur 13 viser, at 86 procent af medlemmer med virkelig godt helbred "helt sikkert" eller "sandsynligvis" forventer at kunne arbejde til efterlønsalderen, gælder det kun sammenlagt 34 procent blandt medlemmer med dårligt helbred.

Figur 13 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på efterløn?

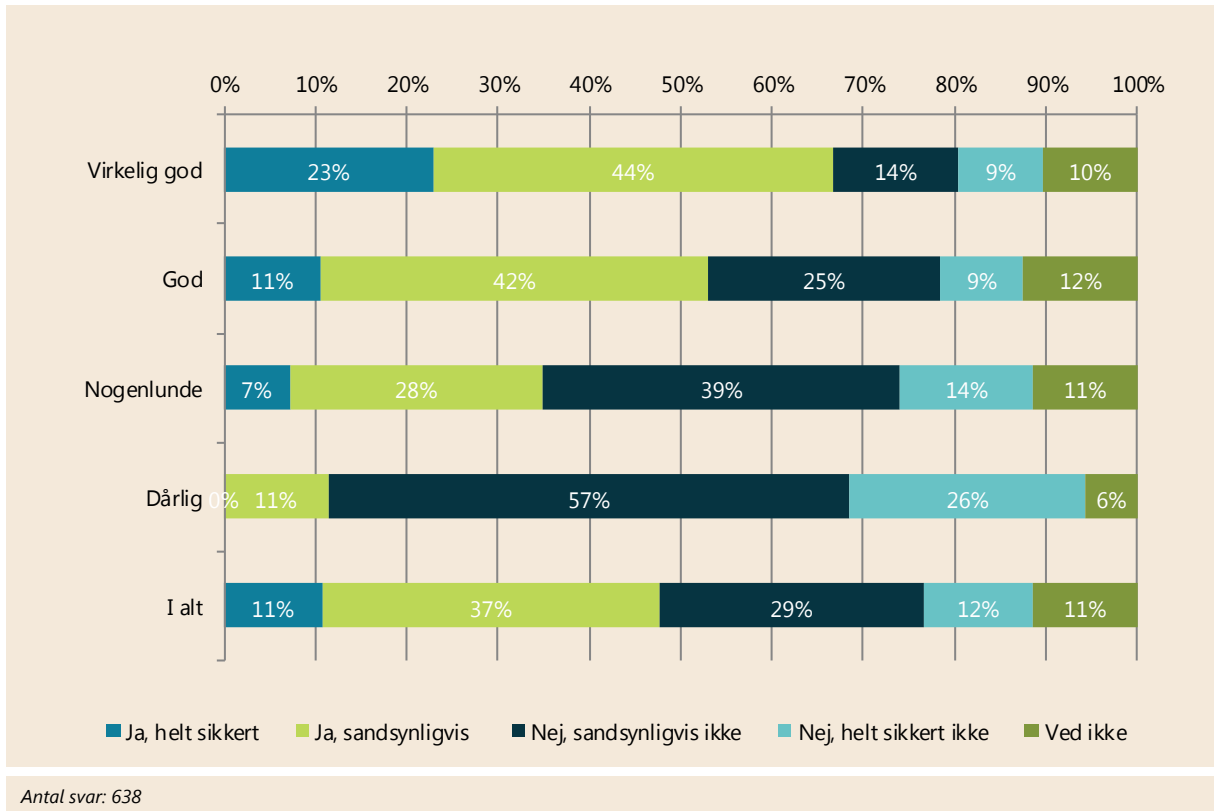
Krydset med: hvordan vil du vurdere din nuværende helbredstilstand?

Det samme ses i forhold til medlemmernes pensionsalder (figur 14). 2 ud af 3 medlemmer med virkelig godt helbred regner "helt sikkert" eller "sandsynligvis" med at kunne arbejde til pensionsalderen. Det gælder kun for 11 procent af medlemmer med dårligt helbred.

Figur 14 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension?

Krydset med: hvordan vil du vurdere din nuværende helbredstilstand?

Arbejdspres også årsag til tilbagetrækning

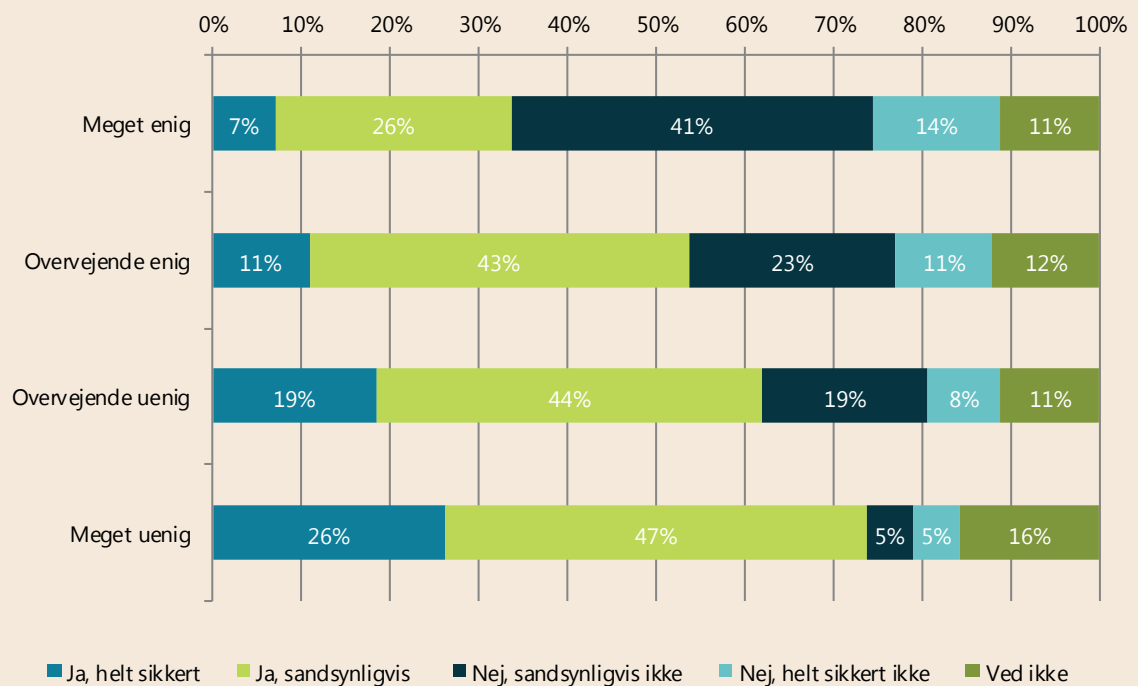
Undersøgelsen viser også en sammenhæng mellem arbejdspreset på medlemmernes arbejdsplads, og deres vurdering af, om de kan arbejde til pensionsalderen. Det viser figur 15.

En tredjedel af medlemmerne (35 %) er helt enige i, at arbejdspreset ofte er meget stort på deres arbejdsplads. Blandt disse medlemmer svarer 55 procent, at de helt sikkert ikke eller sandsynligvis ikke, vil kunne arbejde til deres pensionsalder. Blandt medlemmer, som ikke oplever et stort arbejdspres (svarer at de er meget eller overvejende uenige), er det kun henholdsvis 10 og 27 procent, som helt sikkert eller sandsynligvis ikke kan arbejde til pensionsalderen.

Figur 15 Som reglerne ser ud i dag, regner du så med, at du kan blive på arbejdsmarkedet, til du kan gå på folkepension?

Krydset med: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om dit arbejde? - Arbejdspresset er ofte meget stort

Antal svar: 610

Tallene i figuren er forbundet med en vis usikkerhed, derfor er forskellene muligvis ikke så store, som de fremstår i figuren.

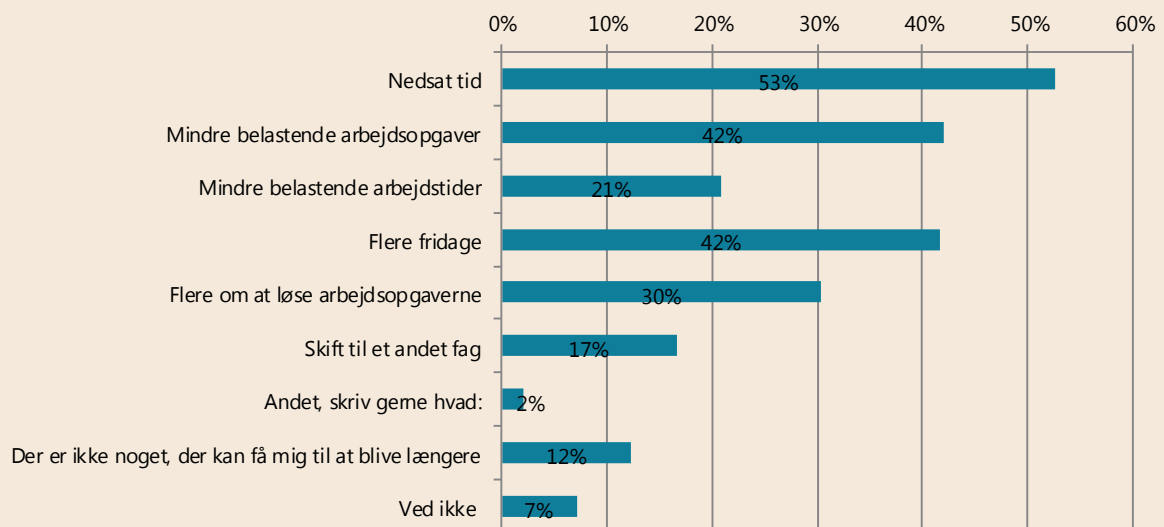
Tiltag, der kan udskyde tilbagetrækning

Over halvdelen svarer, at nedsat tid kunne gøre, at de kunne blive længere på arbejdsmarkedet

Over halvdelen af de adspurgte medlemmer under 60 år har svaret, at nedsat tid kunne gøre, at de kunne blive længere på arbejdsmarkedet. 4 ud af 10 (42 %) svarer, at mindre belastende opgaver eller flere fridage kunne gøre, at de kunne blive længere. 3 ud af 10 (30 %) mener, at flere kolleger til at løse opgaverne kunne gøre, at de kunne blive, og 2 ud af 10 (21 %) svarer mindre belastende arbejdstider og 17 procent svarer skift til et andet fag. 12 procent svarer, at der ikke er noget, der kan få dem til at blive længere.

Spørgsmålet er ikke stillet til medlemmer, der helt sikkert ikke regner med, at de kan blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn/folkepension.

Figur 16 Tror du noget af følgende kunne gøre, at du kunne blive længere på arbejdsmarkedet?

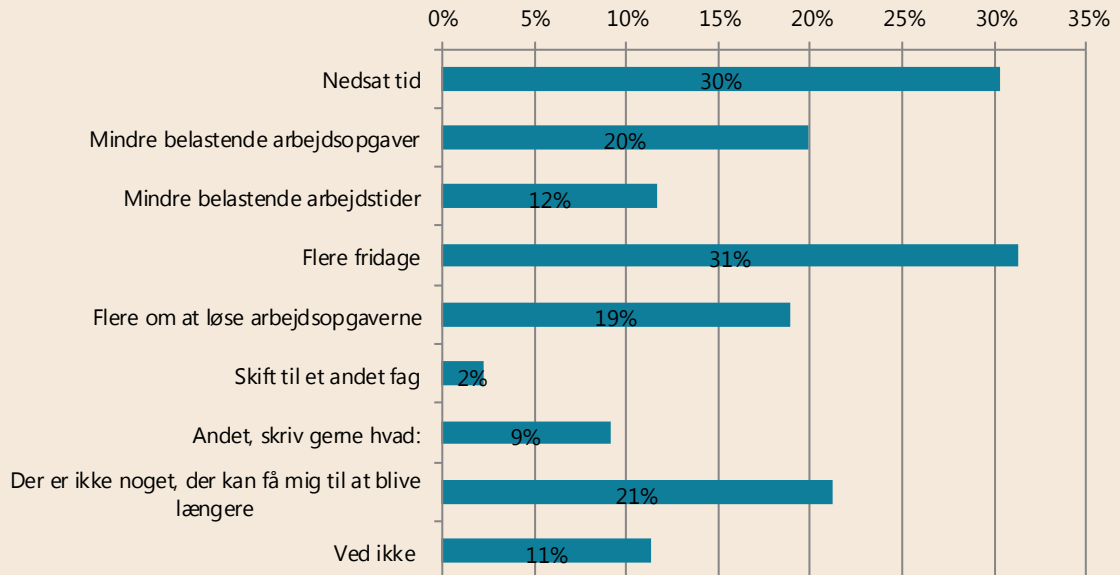

Antal svar: 1271

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har svaret: "Ja, helt sikkert", "Ja, sandsynlighed" eller "Nej, sandsynligvis ikke", til at de regner med at kunne blive på arbejdsmarkedet, til de kan gå på efterløn/folkepension, og som er under 60 år. Medlemmerne har kunnet sætte flere krydser.

Figur 16 viser svarene for medlemmer på 60 år eller ældre. Her svarer 3 ud af 10 (30 %), at nedsat tid eller flere fridage kunne få dem til at blive længere på arbejdsmarkedet, end de planlægger i dag. 2 ud af 10 (20 %) svarer, at mindre belastende arbejdsopgaver eller flere kolleger til opgaverne kunne få dem til at blive længere. 12 procent mener, at mindre belastende arbejdstider kunne få dem til at blive. 2 procent svarer "Skift til et andet fag". 21 procent, og altså flere end blandt medlemmer under 60 år, svarer, at der ikke er noget, der kunne få dem til at blive længere, end de planlægger i dag.

Figur 17 Kunne noget af følgende få dig til at blive længere på arbejdsmarkedet, end du planlægger i dag?

Antal svar: 307

Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer over 59 år. Medlemmerne har kunnet sætte flere krydser

Yderligere kommentarer

Syv medlemmer skriver, at de undres over, at man tvinger de ældre medarbejdere til at blive på arbejdsmarkedet, når flere unge har svært ved at få et job.

Jeg har som sådan ikke noget imod, at man har ændret efterlønsreglerne, men de skulle først træde i kraft den dag, der er virkelig behov for, at de ældre blev på arbejdsmarkedet.

I dag virker det i stedet modsat: vi ældre holder de

7 medlemmer indenfor den pædagogiske sektor, påpeger et særligt problem i forhold til børnepasning og øget pensionsalder. De mener, at det kan være problematisk at passe både helt små og større børn, hvis man er langt oppe i årene:

Jeg anser det som uforsvarligt, at have ansvar for 4-5 børn som 69 årig. Man skal jo kunne sætte efter, hvis et af børnene løber i modsat retning!

Jeg kan se hvor nedslidte mine nuværende kollegaer er, og de er omkring de 60 år!

Jeg har svært ved at se dagplejere, som bliver ældre og ældre.

Både for børnenes skyld, men det er heller ikke sandsynligt, at man som dagplejer kan holde til det fysisk.

Kan bare ikke se mig selv i SFO/skole som 69 årig med rolator.

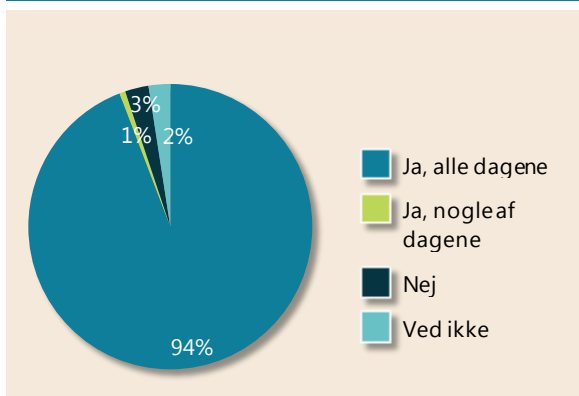
Pædagogisk assistent, der arbejder på en skole/SFO, 45 år

Seniordage

Næsten alle medlemmer forventer at holde de seniordage, de har krav på i 2014

Af de medlemmer, der har krav på seniordage, svarer 94 procent, at de forventer at holde alle deres seniordage i 2014. 1 procent svarer, at de forventer at holde nogle af dagene, mens 3 procent svarer "Nej" til spørgsmålet. 2 procent ved det ikke. Disse 15 medlemmer er blevet stillet et åbent spørgsmål om, hvad baggrunden er for, at de ikke forventer at holde alle de seniordage, som de har krav på i 2014. 11 har kommenteret yderligere. 5 af disse uddyber, at de får dem udbetalt, eksempelvis for at supplere pensionen.

Figur 18 Forventer du at holde de seniordage, du har krav på i 2014?

Antal svar: 450

Kun medlemmer, der i et tidligere spørgsmål har svaret, at de har krav på seniordage, har fået spørgsmålet.

To skriver, at de føler, der er for travlt til, at de kan holde fri. En hjemmehjælpsleder skriver følgende:

Her er for travlt, og der er ingen, der passer mit job, når jeg har fri. Så ligger der bare mere, når jeg kommer retur.

Hjemmehjælpsleder. 57 år

Mange er glade for ordningen

Alle de medlemmer, der har krav på seniordage, blev spurgt, om de havde yddeligere kommentarer til spørgsmålene om seniordage. 73 har benyttet sig af denne mulighed og kommet med uddybbende kommentarer.

30 medlemmer skriver, at de er meget glade for ordningen med seniordage. De værdsætter de ekstra fridage og føler, at det er tiltrængt, da de kan mærkede mange år på arbejdsmarkedet. Omkring 6 medlemmer skriver også, at de gerne ville have flere seniordage eller have, at de startede lidt tidligere.

Medlemmerne skriver:

Det er en rigtig god ordning, og der måtte meget gerne være flere. Med slidgigt i hele kroppen er det dejligt at kunne holde ekstra fridage, uden at det går ud over økonomien!

Social- og Sundhedshjælper, der arbejder i hjemmeplejen, 59 år

Jeg syntes, det er en flot ordning, vi har fået flettet ind i vores overenskomst. Når man har været på arbejdsmarkedet i 40 år, kan man godt begynde at mærke skavankerne...

Hjemmevejleder, der arbejder i socialpsykiatrien, 57 år

Håber det er noget, der fortsætter, da det aflaster meget med ekstra fridage.

Dagplejer, 60 år

overenskomstforhandlingerne.

være en prioritet i

Jeg mener, det er meget vigtigt, at Forbundet forsøger at forhandle seniordagene, således at de også er sikret i årene frem.

Social- og Sundhedshjælper, 64 år

Forlænger arbejdslivet

Tre medlemmer skriver, at ordningen med seniordage bidrager til, at man kan blive længere på arbejdsmarkedet.

Det er super godt med seniordage. Jeg kunne godt bruge nogle flere, og at de ikke stopper ved de 6 dage pr.år. Jo ældre man bliver, jo større er behovet for flere.

Tror måske det kan gøre, at nogle vil blive længere på arbejdsmarkedet og ikke går på efterløn.

Det er skønt med de ekstra fridage. Min krop er slidt, og det betyder meget, at jeg har de dage til at restituere i. Det giver mig måske mulighed for at klare jobbet, til jeg kan gå på efterløn og måske endda et par år ekstra.

Plejhjemsassistent, 59 år

Planlægning af seniordagene

Tre medlemmer skriver, at det kan være svært at holde sine seniordage på de tidspunkter, man ønsker. Nogle skriver blandt andet, at man skal varsle afholdelsen i meget god tid i forvejen:

Det ville være rart, hvis jeg kunne afholde dem efter behov og uden at skulle varsle 3 måneder før afholdelse.

Social- og Sundhedshjælper, der arbejder i socialpsykiatrien, 60 år.

Forskellige rettigheder i forhold til seniordage

Fem medlemmer skriver, at det er problematisk, at en seniordag kun giver 6 timers fri og ikke 8. Andre skriver, at de er utilfredse med, at der er forskel på, hvornår hvilke faggrupper kan holde fri.

*Mener seniordage skal udløse fuld dækning eks. tillæg
til aftenvagter og 8 timer pr dag*

Sygehjælper, der arbejder i hjemmeplejen, 61 år

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden den 11. oktober til den 21. oktober 2014. Der blev sendt en enkelt påmindelse i perioden.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet ved en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, som er sendt ud pr. email.

Målgruppen

Undersøgelsen er sendt til forbundets medlemspanel Medlemspulsen. Undersøgelsen omhandlede flere forskellige emner. Emnet om velfærdsteknologi blev kun sendt til medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, mens emnerne tilbagetrækning, forflytninger og sundhed på arbejdspladsen blev sendt til samtlige medlemmer af Medlemspulsen.

Antal besvarelser og svarprocent

4.491 medlemmer blev inviteret til undersøgelsen, og af disse viste 131 sig at have uvirksomme mailadresser. Derfor er det reelt inviterede antal 4.360, og med 1.959 hele eller delvise besvarelser, er svarprocenten på 45. 1.917 medlemmer har svaret fuldt ud på undersøgelsen og 42 har afgivet nogen svar.

Vægtning af data

Der er ikke anvendt vægtning af data.